

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยถือว่าเป็นสังคมของชาวพุทธ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา และพระพุทธศาสนาก็เป็นศาสนาประจำชาติไทย วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ของไทยส่วนมากจึงได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา ตามทัศนคติของคนในสังคมจะมองผู้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาว่าเป็นคนดี เป็นผู้ที่ควรได้รับการยกย่องยอมรับจากสังคม ตรงกันข้ามหากคนผู้ใดเป็นผู้ไม่ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาแล้วก็จะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี สังคมไทยในอดีตจึงเป็นสังคมชาวพุทธที่แท้จริง คนในสังคมเป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความซื่อสัตย์สุจริต รักความสงบ มีความเมตตากรุณา ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำบุญ ทำทาน อุทิศบารมีบำรุงพระพุทธศาสนา โดยถวายปัจจัย ๔ แก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์ได้ศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติธรรม แล้วนำหลักธรรมมาเผยแผ่อบรม สั่งสอน แก่พุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะคำสอนพระพุทธศาสนาเรื่อง บุญ บาป ได้ปรากฏในครั้งพุทธกาล เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว ๔ เดือน และได้ตรัสโอวาทปาฏิโมกข์^๑ แก่พระสงฆ์สาวกที่ประชุมพร้อมเพรียงกัน ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ หรือที่เรียกว่าวันมาฆบูชา สรุปหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ (๑) สัพพปาปสฺส อภินิหาร (การไม่ทำความชั่วทั้งปวง) หมายถึง ทรงห้ามมิให้ทำความชั่ว เหตุชั่วหรืออกุศลกรรมทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกาย ทางวาจา และทางใจ เนื่องจากการกระทำหรือเหตุทั้งหลาย เมื่อทำแล้วมีผลตอบสนอง เมื่อทุกคนยังเวียนว่ายตายเกิดและยังมีชีวิตอยู่ จึงไม่ควรกระทำความชั่ว หรือกรรมชั่ว (๒) กุสลสุสฺสอพฺปะทา (การบำเพ็ญแต่ความดี) หมายถึง ทรงแนะนำให้ทำกุศลกรรม หรือเหตุดี เพราะยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่จึงทำกรรมดีเพื่อให้ผลดีตอบสนอง (๓) สจฺจิตฺตปริโยทปนํ (การทำจิตของตนให้ผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์) หมายถึง ทรงแนะนำให้ทำกุศลกรรมหรือเหตุอันดียิ่ง เพื่อให้จิตมีความสุขความสงบจากกิเลส

หลักคำสอนของพระพุทธองค์ทั้ง ๓ ประการนี้ สรุปเป็น ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา ฝึกหัดอบรมกาย วาจา จิตใจและปัญญา ให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุจุดหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน^๒

แต่สังคมไทยในปัจจุบันชาวพุทธส่วนใหญ่นับถือความรู้ความเข้าใจ ในหลักคำสอนเกี่ยวกับ ศีล สมาธิ ปัญญา เนื่องจากความชั่ว ทัศนคติ ค่านิยมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

^๑ ที่.ม. ๑๐/๕๔/๕๗ ; พ.ร.บ. ๒๕/๒๔/๓๙.

^๒ ที่.ป.๑.๑๑/๒๒๘/๒๓๑ , อ. ๒๐/๕๒๐/๒๙๔.

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน เพราะจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการฆ่า การข่มขืนกระทำชำเรา การปล้น การชิงทรัพย์ การลักทรัพย์ การวิ่งราวทรัพย์ การฉ้อโกง รวมตลอดถึงยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้มักจะมี ความรุนแรงและเกิดขึ้นหลายครั้ง ดูเหมือนว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะเป็นผู้ไร้ศีลธรรม ไม่รู้จักบาป บุญ คุณโทษ ทั้งที่บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธ แต่การแสดงออกจากการกระทำนั้นตรงกันข้ามกับวิถีชีวิตของชาวพุทธ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะพวกเขาเหล่านั้นได้ละเลยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ตนเองนับถือด้วยความประมาท พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงการนับถือพระพุทธศาสนาของคนไทยว่ามีลักษณะเป็นไปอย่างประมาท เพราะพระพุทธศาสนาไม่ได้บังคับให้เชื่อการนับถือพระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างเสรี มีการนับถือลัทธิหรือ ความเชื่ออื่น ๆ ไปพร้อมกัน ประกอบกับสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ดีมีความสุขท่ามกลางความอุดมสมบูรณ์จึงขาดการตื่นเร้นชวนวาย การนับถือพระพุทธศาสนาจึงมีลักษณะผิวเผิน อาจอยู่ห่างไกลจากความจริง ทั้งที่พระพุทธเจ้าได้สั่งสอนไว้อย่างมากมาย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหลุดพ้นจากความชั่วมาสู่ความดี^๓

สังคมจะสงบสุขหรือไม่อย่างไรขึ้นอยู่กับความประพฤติการปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานความดีของคนในสังคม หากสังคมใดมีคนดี มีศีลธรรมสังคมนั้นก็มีความสงบสุข แต่หากสังคมใดไร้คนดีมีศีลธรรมแล้วสังคมนั้นก็ไม่มี ความสงบสุข เราจึงเห็นว่าทุกสังคมในโลกนี้ต่างก็มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วัจจัดการกับคนไม่ดี ให้ออกไปจากสังคมโดยไปรวมอยู่ในสถานที่ ที่เรียกว่าเรือนจำ เพื่อให้คนในสังคมส่วนใหญ่มีความสงบสุข และเรือนจำกลางนครราชสีมาก็เป็นหน่วยงานราชการหน่วยหนึ่ง สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมายให้ลงโทษคุมขัง จำคุก กักขัง กักกัน ประหารชีวิต รวมถึงดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายกระทรวงยุติธรรมตามแผนหลักการปฏิบัติราชการกรมราชทัณฑ์ ๔ ประการ คือ (๑) การควบคุม (๒) การแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง (๓) การแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและผู้ต้องขังติดยาเสพติดได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ (๔) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในงานราชทัณฑ์ ในพันธกิจหลักแผนการปฏิบัติราชการกรมราชทัณฑ์ ข้อที่ ๒ การแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครราชสีมาได้นำหลักธรรม ในพระพุทธศาสนามาใช้ในการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดความเชื่อ ความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้รู้จัก บาป บุญ คุณโทษ ความดี ความชั่ว โดยเชื่อว่าหากผู้ต้องขังมีความเชื่อในเรื่องบุญบาปแล้ว ผู้ต้องขังสามารถกลับตนกลับใจเป็นพลเมืองดี กลับเข้าสู่สังคม

^๓ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), เรื่องที่คนไทยควรเข้าใจให้ถูกต้อง, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐.

^๔ แผนกปฏิบัติการเรือนจำกลางนครราชสีมา ฝ่ายนโยบายและแผนงาน, ๒๕๕๓, หน้าคำนำ.

ทำคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศภายหลังพ้นโทษ ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก แต่หากผู้ต้องขังไม่มีความเชื่อเรื่องบุญ บาป หรือไม่เชื่อในผลการกระทำความดี ไม่เกรงกลัวต่อบาป ก็จะเป็นผู้มีโอกาสกระทำผิดซ้ำอีก เพราะความเชื่อนั้นเป็นสภาวะทางจิตใจ เป็นนามธรรมที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ ความเชื่อเรื่องบุญ บาป จึงเป็นสิ่งป้องกันการกระทำผิดได้ทั้งในที่ลับและที่เปิดเผย ซึ่งมีความแตกต่างกับระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ที่คนในสังคมกำหนดขึ้น ซึ่งไม่สามารถป้องกันการกระทำผิดในที่ลับได้ หรือจับผิดได้เฉพาะกรณีที่มิพยานหลักฐานยืนยันเท่านั้น หากไม่มีผู้พบเห็น หรือไม่มีหลักฐานพยานยืนยัน ก็ไม่ถือว่ามีความผิด จากความเชื่อดังกล่าว เรือนจำกลางนครราชสีมาจึงได้แก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังนับแต่วันแรกที่ได้รับตัวผู้ต้องขังเข้าคุมขังไว้ จนกระทั่งถึงวันปล่อยตัวออกไปจากเรือนจำ ดังนี้

๑. การอบรมผู้ต้องขังเข้าใหม่ คือ การนำผู้ต้องขังเข้าใหม่ทุกคนเข้ารับการอบรมเพื่อปรับตัว ปรับสภาพจิตใจ เน้นการอบรมด้านพุทธศาสนา กิจกรรมคลายความทุกข์ ขจัดความวิตกกังวล คิดฟุ้งซ่าน ว้าวุ่น ท้อแท้ ปรับความรู้สึกรับยอมรับความจริงกับชีวิต รวมถึงการอบรมเรื่องสวัสดิการ ระเบียบวินัย สิ่งของต้องห้าม สภาพความเป็นอยู่ภายในเรือนจำ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากเรือนจำ เป็นต้น

๒. การอบรมทั่วไป คือ การประชุมผู้ต้องขังทั้งหมดในเรือนจำ โดยผู้บังคับบัญชาทุกฝ่ายในเรือนจำ การอบรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง หรือเรื่องสำคัญเร่งด่วนต่าง ๆ รวมตลอดไปถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาอบรมให้ความรู้ ด้านกฎหมาย ด้านเกษตรกรรม ด้านศีลธรรม ด้านส่งเสริมสุขภาพจิต สุขภาพอนามัย และในวันสำคัญทางศาสนาได้นิมนต์พระสงฆ์มาอบรม ให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ไหว้พระสวดมนต์ การอบรมกรรมฐาน จิตตภาวนา เป็นต้น

๓. การอบรมรายบุคคล คือ การนำผู้ต้องขังเฉพาะรายที่มีพฤติกรรมมีปัญหาในการปกครอง ผู้ต้องขังมีประวัติกระทำความผิดคดีอุกฉกรรจ์ ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดระเบียบวินัย กระทำผิดซ้ำ ก้าวร้าว ก่อความวุ่นวายภายในเรือนจำ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ระบายความในใจ ความคับแค้นใจ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมกับให้คำปรึกษาที่ดีกับผู้ต้องขัง แล้วรายงานผลการอบรมให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อดำเนินการประเมินผลแก้ไขต่อไป

๔. การอบรมผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ เป็นการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยการพ้นโทษของผู้ต้องขัง มี ๒ กรณี คือ (๔.๑) การปล่อยผู้ต้องขังพ้นโทษตามคำพิพากษาของศาล (๔.๒) การปล่อยตัวผู้ต้องขังคุมประพฤติ เป็นการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษตาม คำพิพากษาของศาล โดยให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติต้องปฏิบัติตามอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด หากผิดเงื่อนไขคุมประพฤติผู้ต้องขัง ต้องกลับเข้าคุมขังในเรือนจำได้ อีกจนกว่าจะครบกำหนดพ้นโทษตามคำพิพากษาของศาล การอบรมผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษจะ

ไปนิมนต์พระสงฆ์เข้าแสดงพระธรรมเทศนา เพื่อให้ผู้ต้องขังนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน การเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ การจัดหางาน ทำ การพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้ผู้ต้องขังมีอาชีพสุจริตหลังพ้นโทษ

๕. การจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง คือการจัดการเรียนธรรม ศึกษาของผู้ต้องขัง ตามหลักสูตรคณะสงฆ์ โดยจัดการเรียนการสอนทั้ง ๓ ชั้น คือการเรียน ธรรมศึกษาชั้นตรี การเรียนธรรมศึกษาชั้นโท การเรียนธรรมศึกษาชั้นเอก ซึ่งกรมราชทัณฑ์ ได้กำหนดให้ เรือนจำรับสมัครผู้ต้องขังเข้าเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ของผู้ต้องขังทั้งหมด

๖. การอบรมจิตตภาวนา คือ การจัดฝึกอบรมจิตตภาวนาผู้ต้องขัง การจัดอบรมมี ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบที่ ๑ จิตตภาวนาตามหลักสูตรกรมราชทัณฑ์ และหลักสูตรของเรือนจำ เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าฝึกอบรมจิตตภาวนา หลักสูตร ละ ๒๐ – ๓๐ คน รูปแบบที่ ๒ คือการปฏิบัติจิตตภาวนาหลังกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอบรม ประจำสัปดาห์ การอบรมหลังสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน และการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา เป็นต้น

๗. การอบรมในวันสำคัญของพระพุทธศาสนา คือ การนิมนต์พระสงฆ์เข้าแสดงพระ ธรรมเทศนา หรือการอบรมให้โอวาทตามหลักธรรมเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ต้องขังให้นำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้ประพฤติดี และกลับตัวกลับใจเป็น พลเมืองดีของชาติ

๘. การอบรมโดยวิทยากรภายนอก คือ การเชิญ การประสานกับหน่วยงานภายนอก เรือนจำ เข้าบรรยายอบรมผู้ต้องขัง เช่น สำนักงานจัดหางาน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์ การศึกษาการเรียนรู้ หน่วยงาน หน่วยงาน หน่วยงาน หน่วยงาน หน่วยงานราชการอื่นเพื่อ ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านกฎหมาย ศาสนา สุขภาพอนามัย สุขภาพจิต สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานควบคุมผู้ต้องขังในเรือนกลางนครราชสีมา ได้เห็น ความสำคัญในการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤติกรรมและนิสัยผู้ต้องขัง จึงศึกษาถึงความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา โดยใช้ หลักธรรมเรื่องกุศลกรรมบถ ๑๐และอกุศลกรรมบถ ๑๐ ตามแนวทางพระพุทธศาสนามาเป็น เครื่องมือในการแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังรู้จักบาป บุญคุณ โทษ รู้จักผิดชอบชั่วดี เพื่อให้กลับตนกลับใจเป็นพลเมืองดี ป้องกันมิให้ไปกระทำผิดซ้ำ ตลอดถึงให้ผู้ต้องขังสามารถนำหลักธรรมเรื่องกุศลกรรมบถ ๑๐ และอกุศลกรรมบถ ๑๐ ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะเชื่อว่าหากผู้ต้องขังมีความเชื่อเรื่องบุญและบาปตาม แนวทางพระพุทธศาสนาแล้ว ผู้ต้องขังก็จะเป็นคนดีของสังคม ตรงกันข้ามหากผู้ต้องขังไม่มี ความเชื่อความตระหนักเรื่องบุญ บาป กฎแห่งกรรม ตามหลักพระพุทธศาสนา คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ผู้ต้องขังก็จะมีโอกาสกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดความเชื่อเรื่องบุญ บาปตามแนวทางพระพุทธศาสนา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาระดับความเชื่อเรื่องบุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องบุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา ตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประเภท

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมามีความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

๑.๓.๒ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมามีความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประเภท มีความเชื่อเรื่องบุญ บาปแตกต่างกันหรือไม่

๑.๔ สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัยความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมาที่มีเพศต่างกันมีความเชื่อเรื่อง บุญ บาปแตกต่างกัน

๑.๔.๒ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมาที่มีอายุต่างกันมีความเชื่อเรื่อง บุญ บาปแตกต่างกัน

๑.๔.๓ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมาที่มีสถานภาพต่างกันมีความเชื่อเรื่อง บุญ บาปแตกต่างกัน

๑.๔.๔ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเชื่อเรื่อง บุญ บาปแตกต่างกัน

๑.๔.๕ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมาที่มีประเภท(ผู้ต้องขัง)ต่างกันมีความเชื่อเรื่อง บุญ บาปแตกต่างกัน

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ศึกษาวิเคราะห์เอกสารเชิงคุณภาพความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ส่วนที่ ๒ ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา การวิจัยในแต่ละส่วนมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ตอนที่ ๑ ศึกษาวิเคราะห์เอกสารเชิงคุณภาพความเชื่อ เรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารดังนี้

๑. เอกสารปฐมภูมิ (Primary) ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ อรรถกถาและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ความเชื่อเรื่อง บุญ บาป

๒. เอกสารทุติยภูมิ (Secondary) ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความ ข้อเขียน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องบุญ บาป

๓. สิ่งที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ตอนที่ ๒ ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยรายละเอียดดังนี้

๑. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา จำนวน ๒,๐๐๐ คน ในระหว่างเดือน มกราคม ถึง เดือน มีนาคม ๒๕๕๔

๒. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา จำนวน ๓๒๒ คน

๓. ตัวแปร

๓.๑ ตัวแปรอิสระ ได้แก่

๓.๑.๑ เพศ หมายถึง ชาย หญิง

๓.๑.๒ อายุ หมายถึง อายุต่ำกว่า ๒๖ ปี , ๒๖ – ๓๕ ปี , ๓๖ – ๕๐ ปี, ๕๑ ปี ขึ้นไป

๓.๑.๓ สถานภาพ หมายถึง โสด (หม้าย, หย่าร้าง), สมรส

๓.๑.๔ ระดับการศึกษา หมายถึง ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญาตรีหรือเท่ากับปริญญาตรีขึ้นไป

๓.๑.๕ ประเภท หมายถึง ผู้ต้องขังเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา

๓.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่อเรื่องบุญ คือ เรื่องกุศลกรรมบถ ๑๐

๓.๒.๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์

๓.๒.๒ เว้นจากการลักทรัพย์

๓.๒.๓ เว้นจากการประพฤติดีในกาม

๓.๒.๔ เว้นจากการพูดเท็จ

๓.๒.๕ เว้นจากการพูดส่อเสียด

๓.๒.๖ เว้นจากการพูดคำหยาบ

๓.๒.๗ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

๓.๒.๘ ไม่โลภอยากได้ของเขา

๓.๒.๙ ไม่พยาบาทปองร้าย

๓.๒.๑๐ ไม่เห็นผิดจากคลองธรรม

ความเชื่อเรื่องบาป คือ ความเชื่อเรื่องอกุศลกรรมบถ ๑๐

๓.๒.๑๑ การฆ่าสัตว์

๓.๒.๑๒ การลักทรัพย์

๓.๒.๑๓ การประพฤติดีในกาม

๓.๒.๑๔ การพูดเท็จ

๓.๒.๑๕ การพูดส่อเสียด

๓.๒.๑๖ การพูดคำหยาบ

๓.๒.๑๗ การพูดเพ้อเจ้อ

๓.๒.๑๘ โลภอยากได้ของเขา

๓.๒.๑๙ พยาบาทปองร้าย

๓.๒.๒๐ เห็นผิดจากคลองธรรม

๑.๖ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ บุญ หมายถึง ความดี ความสุข ความประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ การไม่ทำร้ายกัน ไม่เบียดเบียนกัน และไม่รังแกผู้อื่น เป็นสาเหตุทำให้สังคมส่วนรวมมีความสงบสุข ตนเองไม่เดือดร้อน อยู่เย็นเป็นสุข การพูดแต่คำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ อยู่ที่ไหนคนก็รัก การไม่พยาบาทปองร้าย การไม่จองเวรต่อกัน การให้อภัยกันฯ

๑๖.๒ บาป หมายถึง ความชั่วร้าย กรรมชั่ว กรรมลามก อกุศลกรรมที่ส่งผลถึงความเดือดร้อน สิ่งที่ทำให้จิตให้ตกสู่ที่ชั่ว การฆ่า การเบียดเบียนผู้อื่น การพูดโกหก เพื่อหลอกลวงผู้อื่น จิตใจที่ไม่บริสุทธิ์มีแต่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง

๑๖.๓ กุศลกรรมบถ ๑๐ หมายถึง ทางแห่งกุศลกรรม ทางทำความดี กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความสุขความเจริญหรือสுகติ มี ๑๐ ประการ

ก. กายกรรม ๓ (การกระทำทางกาย)

๑. เว้นการฆ่าการเบียดเบียน มีเมตตา กรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๒. เว้นอกินนาทาน ถือเอากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินผู้อื่น

๓. เว้นการประพฤติดิฉิต ในกาม ไม่ล่วงละเมิดประเวณีทางเพศ

ข. วจีกรรม ๔ (การกระทำทางวาจา)

๔. เว้นการพูดเท็จ ไม่ยอม กล่าวเท็จ เพราะเหตุตนเอง ผู้อื่น หรือเพราะเห็นแก่ประโยชน์ใด ๆ

๕. เว้นการพูดส่อเสียด ช่วยสมานคนที่แตกร้างกัน ส่งเสริมคนที่สมัคสมานกัน ชอบกล่าวถ้อยคำที่สร้างสามัคคี

๖. เว้นคำหยาบ พูดแต่คำสุภาพอ่อนหวาน

๗. เว้นการพูดเพ้อเจ้อ พูดแต่คำจริง มีเหตุผล มีสารประโยชน์ถูกกาลเทศะ

ค. มโนกรรม ๓ (การกระทำทางใจ)

๘. ไม่เพ่งเล็งอยากได้ของผู้อื่น

๙. ไม่มีจิตคิดร้าย คิดปรารถนาแต่ว่า ขอให้สัตว์ทั้งหลายไม่มีเวร ไม่เบียดเบียน ไม่มีทุกข์ ครองตนอยู่เป็นสุขเถิด

๑๐. มีความเห็นชอบ เช่นว่าทานมีผล การบูชามีผล ผลวิบากของกรรมดีกรรมชั่ว มี เป็นต้น^๕

๑๖.๕ อกุศลกรรมบถ ๑๐ หมายถึง ทางแห่งอกุศลกรรม ทางทำความชั่ว กรรมชั่ว อันเป็นทางนำไปสู่ความเสื่อม ความทุกข์หรือทุกข์ มี ๑๐ ประการ

ก. กายกรรม ๓ (การกระทำทางกาย)

๑. ปาณาติบาต การทำชีวิตให้ตกลง ปลงชีวิต

๒. อกินนาทาน การถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ โดยอาการขโมย ลักทรัพย์

๓. กามสุมิฉฉาจาร ความประพฤติดิฉิตในกาม

ข. วจีกรรม ๔ (การกระทำทางวาจา)

๔. มุสาวาท การพูดเท็จ

^๕ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, หน้า ๒๓๔.

๕. ปิสุณาวาจา วาจาเสื่อมเสีย

๖. ผรุสวาจา วาจาหยาบ

๗. สัมผัปปลาปะ คำพูดเพ้อเจ้อ

ค. มโนกรรม ๓ (การกระทำทางใจ)

๘. อภิชฌา เพ่งเล็งอยากได้ของเขา

๙. พยาบาท คิดร้ายผู้อื่น

๑๐. มิจฉาทิฎฐิ เห็นผิดจากคลองธรรม^๖

๑.๖.๖ **เรื่อนจำ** หมายถึง ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขังกับทั้งสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้หมายความรวมถึง ที่อื่นใดที่รัฐมนตรีได้กำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า อาณาเขตไว้โดยชัดเจน^๗

๑.๖.๗ **ผู้ต้องขัง** หมายถึง หมายความว่ารวมตลอดถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝาก

๑.๖.๘ **นักโทษเด็ดขาด** หมายถึง บุคคลที่ถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษา ถึงที่สุด และหมายความรวมถึงบุคคลที่ถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย (ผู้ต้องขังเด็ดขาด)

๑.๖.๙ **คนต้องขัง** หมายถึง บุคคลที่ถูกขังไว้ตามหมายขัง (ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา)

๑.๗ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความหมายและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ ความเชื่อเรื่องบุญ บาปตามแนวทางพระพุทธศาสนา และงานวิจัยที่มีผู้สนใจศึกษาในแง่มุมที่แตกต่างกันไป แต่สามารถนำมาใช้เป็นความรู้ได้ ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ทบทวนเอกสาร

ความเชื่อตามหลักพระพุทธศาสนา คือความเชื่อที่ประกอบไปด้วยปัญญา หรือเหตุผล พุทธศาสนาสอนให้คนเราเชื่อว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเกิดขึ้นเพราะเหตุ การที่จะดับได้ก็ดับที่เหตุ คือ สอนให้เราเชื่อในหลักเหตุผล ไม่ให้หลงใจเชื่อโดยง่าย การเชื่อต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาดูให้ถ่องแท้เสียก่อน จึงให้ตกลงใจเชื่อได้ หากเชื่อโดยปราศจากปัญญาเข้าไปกำกับ ความเชื่อนั้นก็ไม่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาจึงเป็นศาสนา

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓๔.

^๗ ฝ่ายสวัสดิการและเจ้าหน้าที่สัมพันธ์, กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ : พระราชบัญญัติราชทัณฑ์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์), หน้า ๓.

เหตุผลและปัญญา ไม่ได้สอนให้เชื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมกมาย ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางหลักการตัดสินความเชื่อไว้ให้พุทธบริษัทที่ใช้เป็นแนวทางตามความในพระสูตร “กาลามสูตร”^๔ ดังความว่าพระพุทเจ้าได้เสด็จไปยังเกสปุตตะอันเป็นที่อยู่ของพวกชาวกาลามโคตร หรือ กาลามชน ในสมัยนั้นมีสมณพราหมณ์คือ นักบวชในศาสนาต่าง ๆ เดินทางมาเผยแพร่คำสอน ศาสนาของตนอยู่เสมอ และได้กล่าวยกย่องคำสอนศาสนาของตน แต่ได้ติเตียนดูหมิ่นเหยียดหยามคัดค้านศาสนาของคนอื่นแล้วสมณพราหมณ์นักสอนศาสนาเหล่านี้ก็จากไป ต่อมาไม่นาน ก็มีสมณพราหมณ์นักสอนศาสนาพวกอื่นได้เข้ามายังนิคมนี้ แล้วก็กล่าวยกย่อง เชิดชูศาสนาของตนแต่ดูหมิ่นติเตียนคัดค้านศาสนาของพวกอื่น ดังนั้นชาวกาลามะจึงเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงความเห็นใจต่อชาวกาลามะ แล้วตรัสว่าท่านทั้งหลายตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ พวกท่านทั้งหลายควรสงสัยในเรื่องที่ควรสงสัย เพราะท่านทั้งหลายต้องอยู่บนฐานต้องสงสัย ตัดสินใจไม่ได้ แต่เราเองจะบอกให้ชาวกาลามะทั้งหลาย แต่แทนที่จะพระองค์จะตรัสเหมือนสมณพราหมณ์เหล่านั้นที่เคยพูดมาแล้ว พระองค์ไม่ได้ทรงสรรเสริญคำสอนของพระองค์ และก็ไม่ได้ทรงติเตียนคำสอนของศาสนาอื่น แต่พระองค์ได้ทรงแสดงหลักความเชื่อ ๑๐ ประการไว้เป็นหลักตัดสิน คือ

๑. มา อนุสฺสวเนน อย่าเพิ่งเชื่อโดยฟังตามกันมา
๒. มา ปรมุปราย อย่าเพิ่งเชื่อโดยถือว่าเป็นของเก่าเล่าสืบ ๆ กันมา
๓. มา วิตีกิราย อย่าเพิ่งเชื่อเพราะข่าวเล่าลือ
๔. มา ปิฎกสมฺปทาเนน อย่าเพิ่งเชื่อโดยอ้างคัมภีร์หรือตำรา
๕. มา ตกฺกเหตุ อย่าเพิ่งเชื่อโดยคิดเดาเอาเอง
๖. มา นยฺเหตฺตฺ อย่าเพิ่งเชื่อโดยคิดคาดคะเนอนุมานเอา
๗. มา อากาโรปปริวิตกฺเกน อย่าเพิ่งเชื่อโดยตรึกตรองเอาตามอาการที่ปรากฏ
๘. มา ทิฏฐินิชฺชฌานฺกฺขณฺติยา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะเห็นว่าตรงกับความเห็นของเรา
๙. มา ภพฺพรูปตา อย่าเพิ่งเชื่อว่ามีผู้พูดควรเชื่อถือได้
๑๐. มา สมฺโมโน ครุติ อย่าเพิ่งเชื่อว่ามีผู้พูดนั้นเป็นครูของเรา

พระสูตรนี้ บอกไม่ให้หลงเชื่อตาม ๑๐ ข้อ เพราะหากหลงเชื่ออย่างมกมายหรือไม่ใช้เหตุผลหรือปัญญาแล้ว ก็มีโอกาสดูถูกหลอกให้หลงเชื่อได้ แต่สอนให้เชื่อก็ต่อเมื่อตนเองได้ศึกษาเรียนรู้ พิสูจน์รู้ จนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถ่องแท้ด้วยตนเองแล้วเท่านั้น จึงให้ปลงใจเชื่อได้ จึงเห็นได้ว่าพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีหลักคำสอนที่เป็นสากล มีเหตุและผลไม่โจมดีศาสนาไม่โจมดีผู้ใด ชี้แต่เหตุและผลยกขึ้นอธิบายเท่านั้น

^๔ องค์กร. (ไทย) ๒๐/๕๐๕/๒๔๑.

สมเด็จพระญาณสังวร^๙ ได้อธิบายไว้ว่า ระบบความเชื่อถือว่าได้เกิดระบบความเชื่อถือ ในพระรัตนตรัย ในกรรมหรือบุญ บาป ความเชื่อ หรือ ผิดชอบ ชั่วดี ตามหลักพระพุทธศาสนา ตลอดจนโลกนี้ โลกหน้า สวรรค์ แม้จะมีความเชื่อถือเดิมอยู่แต่ความเชื่อถือในพระพุทธศาสนาดังนั้นยิ่งกว่า และแม้จะมีได้เชื่อถือไปทั้งหมดแต่ก็กล่าวได้ว่าเชื่อถืออยู่ในหลักใหญ่ ๆ ระบบความเชื่อถือนับว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงของคนไทย เมื่อพระพุทธศาสนาได้เข้ามาและได้รับนับถือพระพุทธศาสนา ความเชื่อถือที่สำคัญนั้นก็คือความเชื่อถือในพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และนอกจากนี้ก็คือกรรม หรือ บุญบาป ความดี ความชั่ว ตลอดจนผลกรรม และก็กินความรวมไปถึงโลกนี้และโลกหน้า นรก สวรรค์

ภิญโญ จิตต์ธรรม^{๑๐} ได้อธิบายไว้ว่า เรื่องความเชื่อที่หลากหลาย และทำการแยกประเภทความเชื่อออกเป็นกลุ่ม ๑๕ กลุ่ม ดังนี้

๑. เชื่อการเกิดการตาย
๒. เชื่อโชคกลาง โชคดี รางบอกเหตุร้าย ลางบอกเหตุดี
๓. เชื่อความฝันและการทำนายความฝัน
๔. เชื่อการถือฤกษ์ยาม
๕. เชื่อเวทย์มนต์คาถา เครื่องรางของขลัง เสน่ห์ และไสยศาสตร์อื่น ๆ
๖. เชื่อการดูรูปลักษณะดีชั่ว
๗. เชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์
๘. เชื่อการมีเคล็ดลับและการแก้เคล็ดลับ
๙. เชื่อมงคลและอัปมงคล
๑๐. เชื่อเกี่ยวกับการนับจำนวน
๑๑. เชื่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
๑๒. เชื่อเกี่ยวกับยากลางบ้าน
๑๓. เชื่อเรื่องนรก สวรรค์ ภูผ ชาติ
๑๔. เชื่อเกี่ยวกับอาชีพร
๑๕. เชื่อเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป

ความเชื่อ หรือความศรัทธา การนับถือของคนไทยได้เปลี่ยนไป เมื่อพระพุทธศาสนา ได้เข้ามา และคนได้นับถือพระพุทธศาสนา โดยมีความเชื่อในพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

^๙ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน), ประมวลสามัคคีธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐), หน้า ๗๒.

^{๑๐} ภิญโญ จิตต์ธรรม, ความเชื่อ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รามคำแหง, ๒๕๑๘), หน้า ๑๙๐.

สรุปว่า ความเชื่อนั้นมีความเชื่อด้วยอรรถศรัทธาและอีกหนึ่งเป็นความเชื่อด้วยปัญญาทางเหตุผล และบุญ หมายถึง กรรมที่ทำด้วยเจตนาดีมีจิตสะอาดผ่องใส ผลลัพธ์จะออกมาเป็นความสุขท่านเรียกว่า บุญ ใจจะเป็นผู้สั่งให้เกิดการกระทำทางกายและทางวาจา การแสดงออกทางกายและทางวาจาที่เป็นบุญ เรียกว่ากายสุจริต วาจาสุจริต และบาป หมายถึง ความชั่วเป็นธรรมชาตินำไปสู่หนทางแห่งความเสื่อม ยังผู้กระทำนั้นให้ได้รับความเดือดร้อนและเป็นทุกข์ อนึ่ง บุคคลผู้กระทำความบาปนั้นได้ชื่อว่าเป็นคนบาป คนชั่ว คนพาล เป็นต้น ทั้งนี้รวมความถึงสิ่งที่ไม่ดีต่าง ๆ การกระทำที่ไม่ดีทุกชนิด วิชาหรือผลในทางที่ไม่มีหรือทางเสื่อมตลอดถึงเหตุและผลในทางที่ไม่ดีทั้งหมด

๑.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาไพฑูรย์ สุทธิวิโร (น้อยวัน)^{๑๑} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เชิงปรัชญา เรื่องบาปในพระพุทธศาสนาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า บาปในทัศนะพุทธปรัชญามีจริงในลักษณะที่เกิดจากกรรมฝ่ายอกุศล ซึ่งมีจิตเป็นตัวนำกระแสซึ่งกระแสจิตที่กระทำแต่ละคราวประกอบด้วย ส่วนที่เรียกว่าอกุศลเจตสิก องค์ประกอบ ในจิตฝ่ายอกุศล จึงให้บาปที่มีอยู่ส่งผลให้มนุษย์และสัตว์ในสากลจักรวาล วนเวียนอยู่ในวัฏวนแห่งการเกิด-การตายรำไป ตราบใดที่ยังมีบาปก็จะส่งผลให้เกิด-ตายไปตามหลักอฏฏปัฏจายตา ส่งผลให้ผู้ทำบาปมีทุกข์ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากเหตุ คือวิบากของบาปกรรม

พระมานะ อภิวิฑูโน(เย็นง)^{๑๒} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องบุญและบาปของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาความเชื่อเรื่องบาปของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกายทุจริตมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ รองลงมา คือ ด้านมโนทุจริตมีค่าเฉลี่ย ๔.๐๕ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวาจาทุจริต มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๔ ตามลำดับการพิจารณาโดยรวมของทุกข้อเป็นรายด้าน โดยนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีความเชื่อเรื่องบุญโดยรวมซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเชื่อเรื่องบุญด้านทาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ รองลงมา คือ ความเชื่อเรื่องบุญด้านภาวนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความเชื่อเรื่องบุญด้านศีล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ และ

^{๑๑} พระมหาไพฑูรย์ สุทธิวิโร (น้อยวัน), “การวิเคราะห์เชิงปรัชญา เรื่องบาปในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, ปริญญานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๑๖.

^{๑๒} พระมานะ อภิวิฑูโน(เย็นง), “ความเชื่อเรื่องบุญและบาปของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐๕-๑๐๖.

นักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีความเชื่อเรื่องบาปโดยรวม ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเชื่อเรื่องบาปด้านกายทุจริต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ รองลงมา คือ ความเชื่อเรื่องบาปด้านมโนทุจริตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความเชื่อเรื่องบาปด้านวจีทุจริต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๔ ตามลำดับ

พระมหาสมคิด เหลาฉลาด^{๑๓} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความเชื่อเรื่องบุญและบาปซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องผลกรรม ความเชื่อเรื่องสัตว์มีกรรมเป็นของตนเอง และความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย การให้ทานการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมการกตัญญูกตเวที และการงดเว้นจากอบายมุข อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ด้านมูลเหตุบังเกิดให้ความเชื่อเรื่องบุญและบาป พบว่า บิดามารดา คือผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อเรื่องบุญและบาปที่ถูกเลือกมากที่สุดสูงถึงร้อยละ ๗๔.๓๐ รองลงมา คือ ตัวเองร้อยละ ๖๖.๕๐ และพระสงฆ์ร้อยละ ๖๖.๔๐ ตามลำดับ

พระมหาสินสมุทร พลจันทร์^{๑๔} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องบุญ - บาป ในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนรวม และจำแนกตามเพศ การอบรมเลี้ยงดู และระดับชั้นเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่อเรื่องบุญ-บาปในพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับเชื่อแต่มีข้อสงสัย โดยมีความเชื่อในเรื่องบุญ ด้านศีล ด้านทาน และด้านภาวนา และมีความเชื่อเรื่องบาป ด้านมโนทุจริต ด้านวจีทุจริต และด้านกายทุจริตอยู่ในระดับเชื่อแต่มีข้อสงสัย และนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง มีความเชื่อเรื่องบุญในพระพุทธศาสนาทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และมีความเชื่อเรื่องบาปในพระพุทธศาสนาในภาพรวมและด้านวจีทุจริตและด้านมโนทุจริตไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนเพศชายมีความเชื่อในด้านทุจริตสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕

^{๑๓} พระมหาสมคิด เหลาฉลาด, “ความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๙๙.

^{๑๔} พระมหาสินสมุทร พลจันทร์, “ความเชื่อเรื่องบุญ-บาปในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔), บทคัดย่อ.

พระภิกษุพล กตสโร (หงวนโธสง)^{๑๕} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเชื่อเรื่องบุญและบาปของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเชื่อเรื่องบุญ และความเชื่อเรื่องบาปอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องบุญและบาปของนักเรียนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๒ ที่มีเพศต่างกัน พบว่า นักเรียนมีความเชื่อเรื่องบุญและบาป โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยนักเรียนหญิงมีความเชื่อมากกว่านักเรียนชายทั้งเรื่องบุญและบาป โดยด้านกายทุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความเชื่อว่า การไม่ทำงานเอาแต่ขโมยสิ่งของของคนอื่นทำให้เราต้องหวาดระแวงกลัวแต่เขาจะรู้เห็น กลัวจะถูกตำรวจจะจับกุมไปลงโทษ นักเรียนมีความเชื่อเรื่องบาปด้านวจีทุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความเชื่อว่า การพูดไม่จริง พูดหลอกลวง ทำให้ไม่มีใครเชื่อถือคำพูดของเรา เป็นคนขาดศักดิ์ศรี

พระมหาพรสวรรค์ กิตติวิโร (จันโปรด)^{๑๖} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนามนุษย์ตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการมีความหมายและความสำคัญเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมการพัฒนามนุษย์ให้ดีทั้ง ๓ ทาง คือ ทาง กาย วาจา และใจ เมื่อมนุษย์ได้พัฒนาทั้งกาย วาจา และใจไปในทางที่ดีแล้ว ย่อมมีแนวทางในการใช้ชีวิตในสังคม ด้วยการทำให้ตนเป็นคนดี พร้อมทั้งยังปฏิบัติต่อบรรดาผู้อื่นด้วยความดี เมื่อทุกคนเป็นคนดีประพฤติดีปฏิบัติดีต่อกันเป็นจำนวนมาก สังคมที่อยู่ก็เป็นสังคมของคนดี ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงฟื้นฟู และปรับปรุงทั้งตนเอง และสังคมนั้นให้ดีขึ้น ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ มีเป้าหมายเพื่อเป็นการแก้ปัญหาของมนุษย์ โดยมีหลักการปฏิบัติรวมลงในไตรสิกขา เป็นหลักการพัฒนาทางกาย วาจา จิต และปัญญา ซึ่งสามารถพัฒนามนุษย์ได้ทุกระดับชั้น ระดับสังคม

ทวีรัตน์ นาคเนียม^{๑๗} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลการฝึกสมาธิมีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับการฝึกสมาธิ ยอมรับการฝึกสมาธิเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อตัวเอง ทำให้จิตสงบ อารมณ์โกรธน้อยลงมีเหตุผลมากขึ้นและ

^{๑๕} พระภิกษุพล กตสโร (หงวนโธสง), “การศึกษาความเชื่อเรื่องบุญและบาปของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๒”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๙)

^{๑๖} พระมหาพรสวรรค์ กิตติวิโร (จันโปรด), “ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๕๐.

^{๑๗} ทวีรัตน์ นาคเนียม, “ผลการฝึกสมาธิมีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง”, *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๐), บทคัดย่อ.

สนใจในการศึกษามากขึ้น กรมราชทัณฑ์ควรเน้นการอบรมฟื้นฟูจิตใจโดยใช้วิธีการอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรม จัดหาสถานที่เหมาะสมในเรือนจำเป็นที่ให้ผู้ต้องขังได้ฝึกสมาธิ และกรมราชทัณฑ์ควรให้การอบรมทางด้านศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมแก่พนักงานเรือนจำด้วย เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดและเป็นแบบอย่าง ตลอดจนเป็นผู้ให้คำแนะนำให้โทษผู้ต้องขัง

สมพร จันอุต^{๑๘} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องบุญบาปตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า

๑. ภาพรวมของความเชื่อบุญและบาป พบว่า ผู้ต้องขังส่วนมากมีความเชื่อบุญและบาปทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านทาน ศีล ภาวนา กายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๔๓ ในรายด้านพบว่า ผู้ต้องขังมีความเชื่อด้านกายทุจริตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๔ รองลงมาได้แก่ด้านทาน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๒ ด้านมโนทุจริตคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๔ ด้านภาวนา คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๗ ด้านวจีทุจริตคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๐ และด้านศีล คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๖ ตามลำดับ

๒. ภาพรวมของความเชื่อเรื่องบุญ พบว่า ผู้ต้องขังส่วนมากมีความเชื่อเรื่องบุญ ทั้ง ๓ ด้าน คือด้านทาน ศีล และภาวนา คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖๙ ในรายด้าน พบว่า มีความเชื่อด้านทานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๓ รองลงมาได้แก่ด้านภาวนา คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๔ และด้านศีล คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๒ ตามลำดับ

๓. ภาพรวมของความเชื่อเรื่องบาป พบว่า ผู้ต้องขังส่วนมากมีความเชื่อเรื่องบาปทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๖ ในรายด้านพบว่ามีความเชื่อด้านกายทุจริตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๘ รองลงมาได้แก่ด้านมโนทุจริต คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๘ และด้านวจีทุจริต คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ ตามลำดับ

๔. จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ต้องขังทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนมาก มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป ทั้ง ๖ ด้าน โดยผู้ต้องขังหญิงมีความเชื่อเรื่องบุญและบาปมากกว่าผู้ต้องขังชาย ผู้ต้องขังหญิงมีความเชื่อคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔๓ ผู้ต้องขังชายมีความเชื่อคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๑๙ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕. จำแนกตามอายุ พบว่าผู้ต้องขังในทุกระดับอายุ ส่วนมากมีความเชื่อทั้งบุญและบาป ทั้ง ๖ ด้าน เมื่อเรียงลำดับความเชื่อจากมากไปหาน้อย พบว่าผู้ต้องขังที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มีความเชื่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๑๘ รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง ๓๖-๕๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๕๒ อายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๓๔ และอายุไม่เกิน ๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ

^{๑๘} สมพร จันอุต, “ความเชื่อเรื่องบุญบาปตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๙), หน้า ๘๒-๘๔.

ละ ๘๔.๐๒ ตามลำดับ โดยพบว่าผู้ต้องขังที่มีอายุมากขึ้น ตั้งแต่ ๓๖ ปีขึ้นไป มีความเชื่อบุญบาปมากกว่าผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยกว่า ๓๕ ลงมาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๖. จำแนกตามประเภทความผิด พบว่า ผู้ต้องขังทุกประเภทความผิด ส่วนมากมีความเชื่อทั้งบุญและบาป ทั้ง ๖ ด้าน เมื่อเรียงลำดับความเชื่อจากมากไปน้อย พบว่า ผู้ต้องขังความผิดสิ่งเสพติด มีความเชื่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๘๓ รองลงมาได้แก่ความผิดทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๗ ความผิดต่อทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๔ ความผิดต่อเพศ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๕๖ และความผิดต่อชีวิตและร่างกาย คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๓๕ ตามลำดับ โดยพบว่าผู้ต้องขังที่กระทำความผิดต่อสิ่งเสพติดและความผิดทั่วไป มีความเชื่อเรื่องบุญบาปมากกว่าผู้ต้องขังที่กระทำความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ความผิดต่อทรัพย์และความผิดต่อเพศ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๗. จำแนกตามชั้น พบว่า ผู้ต้องขังทุกชั้น ส่วนมากมีความเชื่อทั้งบุญและบาป ทั้ง ๖ ด้าน เมื่อเรียงลำดับความเชื่อจากมากไปน้อย พบว่า ผู้ต้องขังชั้นดีมาก มีความเชื่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๕๐ รองลงมาได้แก่ผู้ต้องขังชั้นเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔๘ ผู้ต้องขังชั้นดี คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒๙ ผู้ต้องขังชั้นกลาง คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๕๙ และผู้ต้องขังชั้นเลว คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๐ ตามลำดับ โดยพบว่า ผู้ต้องขังชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก และชั้นดี มีความเชื่อบุญบาปมากกว่าผู้ต้องขังชั้นกลางและชั้นเลวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๘. จำแนกตามการศึกษา พบว่า ผู้ต้องขังทุกระดับการศึกษา ส่วนมากมีความเชื่อเรื่องบุญและบาป ทั้ง ๖ ด้าน เมื่อเรียงลำดับความเชื่อจากมากไปน้อย พบว่า ผู้ต้องขังที่ไม่จบระดับชั้นประถมศึกษา มีความเชื่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖๙ รองลงมาได้แก่ผู้ต้องขังจบชั้น ม.๓ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๗๔ ผู้ต้องขังจบชั้น ป.๖ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒๔ ผู้ต้องขังจบชั้นม.๖ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๙๑ และผู้ต้องขังจบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๖๐ ตามลำดับ โดยพบว่าผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า จะมีความเชื่อบุญบาปมากกว่าผู้ต้องขังที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

พันตำรวจตรีหญิง นัยนา เกิดวิชัย^{๑๙} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเรื่องบุญกับนิพพานในพุทธปรัชญาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า บุญ คือ ความบริสุทธิ์ สะอาดของจิต หรือคุณภาพอันดีของจิต และการกระทำที่ทำความจิตใจของตนให้บริสุทธิ์สะอาด หรือการกระทำที่ทำให้คุณภาพของจิตดีขึ้น

^{๑๙} นัยนา เกิดวิชัย, “ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเรื่องบุญกับนิพพานในพุทธปรัชญาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๑๓๒.

ภัทธา บุญสุยา^{๒๐} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาระดับและเปรียบเทียบความเชื่อเรื่อง บุญ-บาปตามกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า ควรปลูกฝังให้พุทธศาสนิกชนทุกคนมีความตั้งมั่นในหลักศรัทธา ๔ อันจะส่งผลถึงความเชื่อ ความศรัทธา ต่อการประพฤติปฏิบัติของเยาวชนในด้านกาย วาจา และใจที่ถูกต้องดีงามเกิดความเชื่อมั่นในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และผลของการทำความดีหรือผลของการทำความชั่ว อันจะนำไปสู่การลดปัญหาของวัยรุ่นในปัจจุบัน และก่อให้เกิดสภาพสังคมที่ดีงามของชาวพุทธต่อไป

พรสวรรค์ เพชรแดง^{๒๑} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่อง บุญ - บาป ในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเชื่อเรื่องบาปด้านมโนทุจริตโดยรวมอยู่ในระดับมากนักเรียนมีความเชื่อว่า การซื้อของหรือการขายของหนีภาษีตลอดจนการชักจูงสนับสนุนให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าวล้วนเป็นบาปทั้งสิ้น และยังทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียไปอีกทางหนึ่งด้วย

ทินกร ชาทอง^{๒๒} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาจริยธรรมคุณศุลกรรมบท ๑๐ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๔” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับจริยธรรมคุณศุลกรรมบท ๑๐ อยู่ในระดับ ๓ ซึ่งหมายถึง การกระทำสิ่งใดเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีระดับจริยธรรมคุณศุลกรรมบท ๑๐ ทุกข้อของจริยธรรมคุณศุลกรรมบท ๑๐ และทุกด้านทั้ง ๓ ด้าน (กายกรรม, วจีกรรม และมโนกรรม) อยู่ในระดับ ๓ เช่นเดียวกัน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับจริยธรรมคุณศุลกรรมบท ๑๐ ทุกข้อของจริยธรรมคุณศุลกรรมบท ๑๐ และทุกด้าน ทั้ง ๓ ด้าน (ด้านกายกรรม, วจีกรรม และมโนกรรม) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

^{๒๐} ภัทธา บุญสุยา, “ศึกษาระดับ และเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องบุญ-บาปตามกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”, *ปริญาญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๕)

^{๒๑} พรสวรรค์ เพชรแดง, “ความเชื่อเรื่อง บุญ - บาป ในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในเขตกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ปริญาญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๑๗.

^{๒๒} ทินกร ชาทอง, “การศึกษาจริยธรรมคุณศุลกรรมบท ๑๐ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๔”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘), บทคัดย่อ.

ชะบา อ่อนนาค^{๒๓} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเชื่อเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : ศึกษากรณี โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จังหวัดชลบุรี มีความเชื่อเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยภาพรวม และในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านกายกรรม ด้านวจีกรรม ด้านมโนกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ระดับผลการเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความเชื่อเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมและในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเชื่อเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

อมร อำไพรุ่งเรือง^{๒๔} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพ กับการเคยมีกิ๊ก (มีเพศสัมพันธ์)กับเพื่อนที่ไม่ใช่คู่สมรสของตน (๐.๐๑๙*) การเคยเที่ยวโสเภณีทั้งๆ ที่มีคู่สมรสแล้ว (๐.๐๐๑*) การเคยโกหกพ่อแม่ (๐.๐๑๗*) และสถานที่ในการรักษาศีล ๕ (๐.๐๔๗*) โดยพบว่ามีค่าความน่าจะเป็น Asymp.Sig (2-sided) มีค่าน้อยกว่า ค่า $\alpha = 0.05$ ส่วนเรื่องอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวข้างต้น สถานภาพไม่มีผลต่อพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕

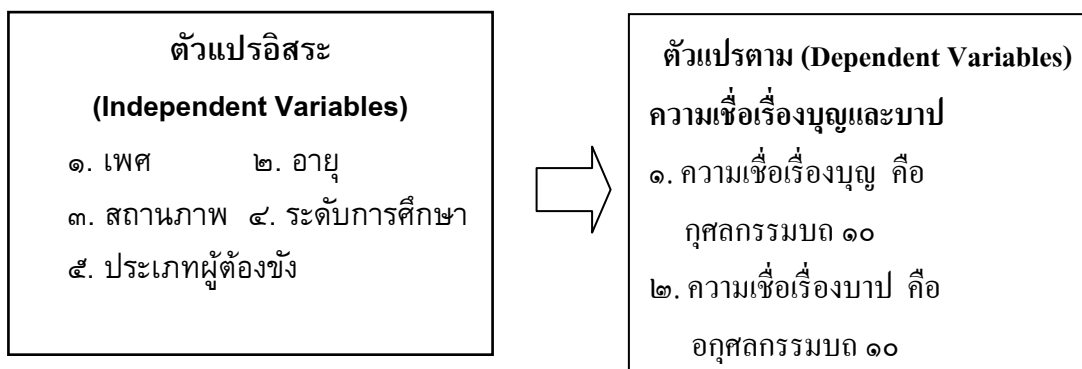
๑.๘ กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคัมภีร์ในพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ อรรถกถา วิสุทธิมรรค วิมุตติมรรค และเอกสารที่เกี่ยวข้องในความเชื่อเรื่องบุญ คือ กุศลกรรมบถ ๑๐ และความเชื่อเรื่องบาป คือ อกุศลกรรมบถ ๑๐ ตลอดจนหนังสือบทความต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในพระพุทธศาสนาซึ่งผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย

^{๒๓} นางชะบา อ่อนนาค, “การศึกษาความเชื่อเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : ศึกษากรณี โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๓.

^{๒๔} อมร อำไพรุ่งเรือง, “การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๓๕.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

๑.๙ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๙.๑ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมเรื่อง บุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

๑.๙.๒ ทำให้ทราบระดับความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมา โดยเปรียบเทียบความคิดตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ประเภท

๑.๙.๓ เพื่อนำผลการวิจัยนี้ไปเผยแพร่แก่ผู้สนใจ เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา และเป็นแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำทั่วไป